

5. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен; пер. с англ. В. И. Беплопольский. – М.: Когито-Центр, 2013. – 396 с.
6. Семиченко В. А. Проблемы мотивации поведения и деятельности человека. Модульный курс психологии. Модуль «направленность» / В. А. Семиченко. – К.: Миллениум, 2004. – 521 с.
7. Rivers W. Speaking in Many Tongues: Essays in Foreign-Language Teaching, 3d ed. / W. Rivers. – Cambridge: Cambridge University Press, 1983. – P. 108-119.

Ткач М.В., Зіненко Н.В.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ПРИНЦИПИ ТА КРИТЕРІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНОМУ ВУЗІ

Немає необхідності шукати спеціальних доказів того, що оптимізація навчання іноземним мовам в умовах немовного вузу є одним із першочергових завдань сучасної методики. Під оптимізацією треба розуміти науково обґрунтовану систему, яка повною мірою відповідає соціальному замовленню і конкретним умовам та дає гарантовану можливість вирішувати завдання викладання, забезпечувати раціональні витрати часу і зусиль учасників навчального процесу. Така система може бути побудованою на базі певної концепції, спираючись на яку створюється відповідний їй цілісний метод навчання. Таким чином, оптимізація навчання можлива на базі системного підходу до її проведення.

Системний підхід до оптимізації навчання іноземної мови в немовному вузі можливий лише на базі єдиних загальних принципів та єдиних загальних критеріїв оптимізації навчання іноземної мови в немовному вузі. Саме ці принципи та критерії в їх взаємозв'язку забезпечують системний підхід. Таким чином, Тарнопольським О. Б. було виділено шість загальних принципів побудови системи оптимізованого навчання іноземної мови у немовному вузі.

Перший з цих принципів спрямований лише на формування базових вимог до методу і системи навчання. Тому потрібен другий принцип, який підпорядкований першому і може бути названий принципом інтегративного підходу. Цей принцип передбачає постійне “запозичення” для навчання іноземної мови у немовному вузі всього, що може підвищити його ефективність із методик, способів і засобів навчання і т.ін. Він вимагає “запозичення” таких елементів із інших систем, які цілком узгоджуються з даною системою, не суперечать іншим складовим частинам, цілям, умовам функціонування тощо. Два описані принципи самі по собі не дають чітких критеріїв для того, щоб визначити, які саме закономірності необхідно використовувати, будуючи систему навчання. Тому наступний принцип орієнтований на те, чого навчати. Цей принцип впливає з необхідності професійної спрямованості викладання та врахування його умов. З цього впливає, що передбачається висування особливих цілей і такого матеріалу, які забезпечували б майбутнім фахівцям можливість ефективно використовувати іноземну мову в своїй професійній діяльності.

Наступний принцип названий принципом вузької (пофакультетної) спеціалізації викладання. Він передбачає необхідність вивчення студентами кожного факультету даного вузу підмови конкретної спеціальності, що викладаються на факультеті.

Два останні принципи впорядковують дію перших двох, оскільки вони показують, що пріоритетними є закономірності, пов'язані з оволодінням мовою професійного спілкування, що сприяє вузькій спеціалізації.

Подальшому уточненню сфери дії і шляхів реалізації всіх принципів служить принцип урахування специфіки вузу (немовних вузів певного типу). Він передбачає максимально повне врахування у процесі побудови методу і системи всіх його умов.

Нарешті останній з принципів об'єднує їх усі. Це принцип ефективності оптимізації, який передбачає, що оптимізаційна діяльність, яка проведена, повинна дати повністю вимірні результати у плані підвищення якості навчання, досягнення цілей, що стоять перед викладанням.

Проти ефективність як критерій оптимізації є загальним поняттям, тому виникає потреба конкретизувати її за допомогою наступних критеріїв:

- критерію несуперечності методу навчання і створеної на його основі системи для забезпечення повної взаємовідповідності і взаємозв'язку всіх елементів і складових частин системи;

- критерію відповідності методу і системи навчання його умовам у немовних вузах певного типу;

- критерію варіативності, тобто легкої пристосованості системи навчання до використання у різнопрофільних вузах одного типу на основі створення варіантів цієї системи;

- критерію простоти й зручності методу і системи навчання, що створена на його основі;

- критерію завершеності і відкритості системи навчання;

- критерію результативності, тобто забезпечення методом і системою навчання таких результатів її функціонування, які б повністю відповідали соціальному замовленню і професійним потребам випускників.

Таким чином, для того щоб система почала працювати потрібно провести відбір змісту навчання, розробити вправи, навчальні посібники, організацію конкретних занять та їх циклів і багато іншого, тобто вже не у вигляді принципів, які полягають в її основі, а як методичне і організаційне забезпечення навчального процесу. Наведена послідовність здійснення

оптимізації є моделлю її процесу для навчання іноземної мови у немовному вузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тарнопольський О.Б. Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілей у немовних вишах / О.Б. Тарнопольський // Іноземні мови. – 2011. – №3. – С. 23-27.

2. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навчальний посібник / Олег Борисович Тарнопольський. – К.: Фірма Інкос, 2006. – 248 с.

Tokar Ye. B., Fainman I. B.
Flight academy
of National aviation university

ENHANCING AVIATION VOCABULARY ACQUISITION THROUGH COOPERATIVE LEARNING ACTIVITIES

Nowadays cooperative learning is widely applied in a variety of university contexts all over the world and is claimed to be an effective teaching method in foreign language education. It is generally assumed that cooperative learning is one of the best options for all students because it emphasizes active interaction between students of diverse abilities and backgrounds.

Cooperative learning promotes English language acquisition among students by helping them become more confident in producing and using English when working in small groups, and students are able to pick up new learning methods by observing how their peers solve problems that involve learning English. Students learn to depend on each other to complete a task but not just on one strong leader